Tullirikostutkintaosasto
Asiantuntijat yksikkö
Olli Aalto

28.09.2026
Tulli/2026/01761

Eduskunnan lakivaliokunta
lav@eduskunta.fi

Lausunto

U 52/2026 vp

Lakivaliokunta keskiviikko 30.09.2026 klo 09.30 / U 52/2026 vp / Lausuntopyyntö

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Tullilta kirjallista asiantuntijalausuntoa Valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle ehdotuksesta uudeksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä ja eurooppalaisesta etäosallistumismääräyksestä U 52/2026 vp.

Tulli katsoo, että kirjelmä on hyvin perusteltu ja pitää sitä kannatettavana. Tulli pitää direktiiviehdotusta kokonaisuudessaan hyvänä ja osaltaan puoltaa sitä. Tullilla on omalla tehtäväsektorillaan paljon rajat ylittävää rikosoikeudellista yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja direktiiviehdotus tulisi osaltaan parantamaan ja tehostamaan tätä yhteistyötä entisestään.

Tulli yhtyy Valtioneuvoston kantaan direktiiviehdotuksesta. Myös Tullin näkemyksen mukaan neuvotteluissa tulee jatkossa pyrkiä edelleen selvittämään kirjelmässä mainittuja tärkeimpiä kysymyksiä muun muassa etäosallistumista, rajat ylittäviä pakkokeinoja ja tarkkailua koskevista seikoista.

Tullin näkemyksen mukaan 2 artiklan osalta eurooppalaisen tutkintamääräyksen pitäisi olla mahdollista lähettää täytäntöönpanovaltioon pelkästään Suomen lainsäädännön mukaisen esitutkintaviranomaisen tutkinnanjohtajan allekirjoittamana. Suomen oikeusjärjestelmä on rakennettu lähtökohtaisesti siten, että tutkinnanjohtaja johtaa esitutkintaa ja päättää tutkintatoimenpiteistä. Suomessa tutkinnanjohtaja tekee monet keskeiset ratkaisut esitutkinnan aikana syyttäjän kanssa neuvoteltuaan ja myös syyttäjäyhteistyö on Suomen lainsäädännössä korostetussa asemassa. Tältä osin syyttäjälläkin on oma roolinsa esitutkinnan aikana ja mahdollisuus osaltaan vaikuttaa tutkinnanjohtajan ratkaisuihin. Syyttäjän allekirjoituksellaan vahvistama tutkintamääräys tulisi kuitenkin tarpeettomasti hidastamaan tutkintamääräyksen antamista varsinkin kiireellisissä tapauksissa.

Tulli pitää erityisen tärkeänä, että esitutkintaviranomaisen esitutkintavaiheessa tapahtuva rajat ylittävä etäkuuleminen voitaisiin toteuttaa ehdotetun 24 artiklan mukaisesti esitutkintaviranomaisen tiloissa. Etäkuuleminen esitutkintavaiheessa nopeuttaisi esitutkintaa ja edesauttaisi osaltaan kansallisen rikosprosessin digitalisointia ja rikosprosessin tehostamista.

Tullin näkemyksen mukaan kaikkien jäsenvaltioiden tulisi hyväksyä tutkintamääräykset englannin kielellä. Tämä helpottaisi kiireellisten toimenpiteiden hoitamista toisessa jäsenvaltiossa ja mahdollistaisi nopean reagoinnin muuttuvissa olosuhteissa. Tämä tarve korostuu erityisesti silloin, kun toimenpiteet koskevat useita jäsenvaltioita samaan aikaan.

AALTO OLLI
911577386

Digitaalinen allekirjoittaja:
AALTO OLLI 911577386
Päiväys: 2026.09.28 10:36:07
+03'00'

Olli Aalto
tulliylitarkastaja